

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A népámítók ellen.

A munkásosztály legnagyobb és legveszedelmesebb ellenségei azok a népbolondítók, akik ezt az osztályt hazugságokkal ámítják és lehetetlen ígéretekkel a társadalmi rend ellen izgatják.

Jogos és méltányos törekvés az, hogy a munkásosztály helyzete javíttassék, s a két kezével dolgozó ember a napszámostól kezdve az iparosig, a cselédétől kezdve a kereskedelmi alkalmazottig megjelje a törvényhozásnak és a társadalomnak azt a támogató segítségét, védelmét és oltalmát, mely az ő boldogulásához mulhatatlanul szükséges. Jogos és méltányos törekvés az, hogy a munkások a szellemi műveltségnek és az anyagi jólétnek minél magasabb fokára emeltessenek.

De két határvonal zárja körül ezeket a törekvéseket, egyik a lehetőség, másik az igazságosság. Sem az egyik, sem a másikon túl terjeszkedni nem lehet. Lehetetlen, hogy valaha a világon megvalósulhasson a szellemi műveltségnek és az anyagi jólétnek teljes egyenlősége. Hiszen ehhez az kívántatnék, hogy minden ember egyforma képességekkel, hajlamokkal és vágyakkal születés, egyforma erőket és tehetségeket állítson az élet sodrába. Az erőknél és törekvéseknél ilyen

egyenlő megoszlása sehol sem észlelhető a nagy természet világában. Más az orgonafa, más a tölgy élete, igénye és gazdasága.

Az egyiknek gyökere felszintes, ágai gyöngék, törzse vékony, lombozata szerény; a másik mély gyökerű, ágai erősek, törzse izmos, lombja gazdag, koronás, fejedelmi.

Az erők, képességek, élethajlamok egyenlőtlen elosztása a világrend sarkalatos törvénye, melyet semminő hatalom nem dönthet meg. S az erők és tehetségek ezen egyenlőtlen elosztásából származik azután a nagy különbség a világ-egyetemnek akár egy és ugyanazon fajhoz, vagy családhoz tartozó lényei között, onnét származik az emberek között tényleg létező és soha meg nem szüntethető különbség az életrevalóság, munkabírás és foglalkozás tekintetében. Ezen különbség folytán egyenlőtlenség keletkezik az emberek között az életsorsra nézve. Az egyik többet szerez az élet szellemi és anyagi javaiból, többet is bír azokból megtartani, mint a másik.

A ki a világrendnek ezt a törvényét ki akarja emelni sarkaiból, az olyasmint akar, a mi nem függ az emberektől, lehetetlenséget akar.

A lehetőségén kívül az igazságosság

is határt szab annak a törekvésnek, mely a munkásnép szellemi és anyagi jólétének emelését célozza.

A mi a munkások szellemi kiképzését illeti, nem lenne igazságos dolog, ha a társadalom erre a célra annyit áldozna, mint a mennyit áldoz az értelmi pályákon működő tagjainak a kiművelésére. Az értelmi pálya magasabb szellemi színvonalat tesz szükségessé, mint az anyagi pálya, ennél fogva ép oly igazságos, amily ésszerű dolog, hogy a társadalom nagyobb áldozatokat hozzon az értelmi pályák munkásainak, kiképzésére. És különben is semmi szükség nincs arra, hogy az ipari, gazdasági, kereskedelmi munkának egyszerű, alárendelt szerepkörben foglalkozó embere, annyit tudjon, mint a politikus, vagy diplomata, a ki az államgépezet tengelyét forgatja.

Az anyagi jólét rendezésénél pedig az igazságosság nem engedi meg, hogy a munkakör természetére való tekintet nélkül állapíttassék meg a bér, a díjazás, fizetés, egyszóval az anyagi javadalmazás. Egy kertész, a ki emésztő munka nélkül végzi az ő napitendőit, nem tarthat igényt olyan napszámra, a minőt érdemel a bányász, a ki életének kockáztatásával ereszkedik le a föld mélységébe, hogy kihozza onnét a nemes fémet, vagy az élet fejleszt-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A hanoi-i torony.

(Vége.)

Elkeseredtem magam is Rákász Márton nyakasságán. De ő már megbomlott; váltig csak azt állította, hogy ő azzal nem árt senkinek s hogy a kerekék átrakása neki végtelen mulatságot szerez. Olyan lett, mint az alkoholista, aki nem azért iszik, mintha szomjas volna, hanem hogy neki szenvedélye, mert a lelke gyöngye ellentállani a csábításnak; olyan mint a limfomaniában szenvedő asszony, kiből kihalt minden erkölcsi érzés, ki eped a bűn után, nem azért, mert az vágyait kielégítse, hanem mert az betegsége, szerencsétlensége neki.

Mikor kiment a cséplők után, magával vitte a végzetes kerekéket s meghuzván magát egy fa árnyékában, feszült figyelemmel rakosgatta a lapokat egymásra, mialatt a cséplők lopták szerzetesjéjjel a zsákokat. Sokszor annyira elmélyedt munkájába, hogyha azt mondották volna neki emberei: „Nagyságos ur segítse ezt a zsákot elvinni, amit elloptunk,” — talán azt is megtette volna.

Azután esodálkozott azon, hogy a termés

szépnek ígérkezett s mégis jóval kevesebb volt mint tavaly.

Az egyszerű munkás nép nem tudta felfogni, hogy mi az ördögöt rakosgatja a földes ur egész nap ezeket a bolond karikákat egyik pálcáról a másikra; és mikor már meg van az egyik pálcán valamennyi, mért rakja mindig vissza a másikra, melyen nincsen semmi.

Veszedelemesebb szenvedély volt ez az alkoholizmusnál, mert az iszákos mégis csak bizonyos mértéket tart, míg Rákász Márton valahányszor 8 vagy 16 órai fáradozás után befejezett egy játékot és új kerekét tett a pálcára, valamennyi huzást meg kellett ismételnie és még egyszer annyit. Míg ha az iszákos ma megiszik egy fél liter pálinkát, holnap talán szintén megelégszik félliterrel. A hanoi-i torony szédítő bolondsága éppen abban áll, hogyha egy újabb lépést akar tenni előre, meg kell ismételnie az előbbi valamennyit és még egyszer annyit rá.

Ő mindig azzal ütötte el ellenvetéseimet, hogy rendkívül szellemi élvezetet talál abban, ha 15—16 lapnál előre megmondja, melyik pálcára jön melyik kerék olyan pontossággal, mint a csillagász, hónapokra előre szabatosan meghatározza, hogy melyik bolygó mikor fog feltűnni a szemhatáron.

— Hát mi haszna van valakinek abból, hogy tudja, hogy ez a bolygó ma ekkor és egy hónap múlva, — meg akkor jelenik meg az égen? — veté oda nagy mérgesen.

Nem tudtam hamarjában választ adni erre, csak annyit mondtam, hogy az szép, ha az ember annyira ellesi a természet titkait, hogy az égi testek is majdnem engedelmessé válnak neki.

— Szép, szép, — morgott morogván Márton, — nekem is szép a kombinációk ezen labirinthja, mely ön előtt, aki csak tiz kerekkel dolgozik, teljesen ismeretlen.

Rákász Márton családjában hirtelen változás történt, mely végzetes lett a szegény Marci kedélyére. Sára, felesége tüdőgyulladásba esett és három nap alatt kiszendvedt. Márton megdöbbent, mikor az orvos baljóslatu véleményét hallotta és önfeláldozóan ápolta nejét, de szenvedélye követte Sára halálos ágyához is. Egész éjjel aggódva nézte Sára ziháló kebelét, az arcon megjelenő vészterhes májtoltokat, de ugyanakkor magával hozta a szerencsétlen deszkát, a beléje szúrt három pálcikával és ott is rakosgatta a kerekéket egymásra a kisebbet nagyobbra és soha nem megfordítva.

Az orvos fejét csóválva nézte a szerencsétlen embert és azon tündődött, hogy vajjon melyik

téséhez szükséges termékeket. És a tárna kincseinek kutatója és aknázója, ha még úgy kockáztatja is az életét, nem tarthat igényt az államminiszter, vagy kormányzó fizetésére, a kinek munkájától ezrek és milliók élete, sorsa és jóléte függ.

A ki ennél fogva a munkás kérdéssel komolyan és becsületesen akar foglalkozni, annak ebből a kérdésemből két dolgot kell kizárnia, a lehetetlenséget és az igazságtalanságot. A socialdemokraták az egyiket sem zárják ki, mert tanáiknak egyik alapdogmája a vagyon közösség és a vagyon egyenlőség, követelik ezenkívül a teljes jogegyenlőséget, a munkának egyforma értékelését, az egyéni érvényesülés megátalását, a családi és társadalmi szervezetek között létező különbség megszüntetését, nem is szólva azokról a chimeraokról, melyeket az Istennek és a vallásnak a kiküszöböléséről tele torokkal világgá kiabálnak.

Sajnos, Magyarországon ma nap ilyen képtelenségeket szabadon, rendőri asszisztencia mellett lehet hirdetni, szabad ezeket a világámitó elveket rengeteg hazugsággal köríteni, szabad izgatni a magántulajdon, a család, egyház, haza ellen, a nélkül, hogy az igazgatónak akár csak a haja szála is meggömbölné, a mint ennek nem régen itt Nyitrán is tanui voltunk.

Hogy mi a törvényhozás kötelessége ezekkel a népmítókkal szemben, arról most nem szólunk, csak azt emeljük ki, hogy a társadalom józan része tovább már nem nézheti közömbösen ezt a veszedelmes aknamunkát. Ha az ámitók a munkásosztályokra vetették ki a hálójukat, a józan felvilágosodás híveinek ugyan csak a munkásosztályokra kell appellálniok.

Ámde józan socializmus csak egy van, az, mely *kereszténynek* vallja magát. Mert csak ez öleli fel a munkásnép érdekeit azzal a két karral, melyek egyedül nyújthatnak ennek a népnek alapos segítséget, teljes hatású gyámolítást. Csak

betegebb a két ember közül, vajjon Sára-e, aki deliriosus lázban feküdt, vagy pedig Márton, a kinek lelkét fenyegette a pneumonia katasztrófa.

Rákász biztosította az orvost, hogy a kerekeket zajtalanul fogja rakosgatni s azzal szépitette a dolgot, hogy így bizton el nem alszik, s virraszthat legalább a veszedelmes beteg ágya mellett.

Az orvos szánakozva nézett a szerencsétlen férjre. Az asszony felgyógyulásában még reménykedett, de Mártonról végkép lemondott. Pedig nem mentette meg egyiket sem.

Sára harmadnap hajnalban meghalt, férje közvetlen közelében, ki nyomban a katasztrófa után még folytonosan rakosgatta egymásra a kerekeket. Midőn ismerősei e miatt heves szemrehányásokkal illették, azt felelte, hogy hiszen ugy sem támaszthatja fel a halottat, hagyják őt ártatlan passziójával békében.

És az emberek bekeben is hagyták. Látták, hogy ezen már ugy sem lehet segíteni; nem törődtek vele, mint a hegyről rohamosan lefutó kőnek mindenki igyekszik kitérni, ha már egyáltalában nem lehet feltartóztatni. Nagy nehezen csak azt bírták elérni, hogy a gyászszertartás alatt maradhatott veszteg, de az esze akkor is a karikáin járt s alighogy elhantolták a megboldo-

a keresztény socializmus terjeszti ki a munkásnép felé a *jog* és a *szeretet* karjait, amazt a törvényhozás, emezt pedig a társadalom részéről. A hol jog és szeretet uralkodik, ott a vagyonegyenlőség és az osztályok közötti különbség elveszti ridegségét, ott megenyhül az életsors differenciáinak mostohasága.

Erről kell oktatnunk népet fáradhatatlanul és ennek a keresztülvitelére kell törekednünk. Ez azonban csak szervezett *keresztény munkás egyesületek* révén történhetik. Itt tömöríthető össze a népnek az a része, melyet a socialdemokraták metelye még meg nem rontott, itt található fel a szellemi és anyagi jólét emelésének azon eszközei, melyeket a munkásosztályoknak a társadalom nyújthat. A népmítók ellen ez a leghathatósabb fegyver.

A néma vármegye.

A míg az egész országban visszhangra talál az a tiltakozás, melylyel a képviselőház a törvenytelen Fehérvári-kormány ellen állást foglalt, addig Nyitramegyében a politikai élet vízei felett mélyeséges esend uralkodik. Itt nem érzik a tiltakozó állásfoglalás szükségét.

A vármegye ezen magaviselete által szomorú igazolást nyer, az a sokszor hangoztatott panasz, hogy Nyitramegyében a politikai erkölcsök súlyedése elérte már azt a fokot, melyen minden alkotmányos érzésnek a működése megszűnik. Ugy tudjuk, hogy egyes előkelő ellenzéki politikusok lépéseket tettek a főispánul rendkívüli törvényhatósági közgyűlésnek az összehívása iránt, de eredménytelenül. E fölött valami nagyon nem is sajnálkozunk, mert ha össze is hívatnák az a közgyűlés, a szabadelvűpárt magatartása mindennemű hazafias határozatot lehetetlenné tenné.

Azt a perfid, álnok eljárást, melyet a szabadelvűpárt az országgyűlésen követett, a vármegyékben is, mindenütt, a hol többségben van, zsinórmértékül veszi. Párthatározattal mondotta ki, hogy az ügyvezető kormány iránt bizalommal nem viseltetik, s azért még sem szavazta meg az ellenzék által benyújtott bizalmatlansági indítványt, hanem a saját lagymatag indítványára sza-

gultat, sietve igyekezett haza, hogy a 17-ik karikának áthelyezését befejezze, mely egymaga hatvan négy órai munkaidőt emésztett fel. És miért mindez? — Csak azért, hogy másnap, — de hogy másnap, még aznap — a 18-ikkal kezdjen, mely már 128 órát vett igénybe, vagyis teljes öt napot és még 8 órát, nem számítva az alvást, evést és pihenést. De ez alig jöhet számításba, mert Rákász Márton mikor evett pihent, akkor is a kerekeit rakosgatta és csak akkor aludt el, mikor a természet követelte az ő kéréseivel jogát. Alvása pusztán kábultság vala, melyből csak azért volt felébredés, hogy újra a szerencsétlen kerekek átrakásához fogjon.

Neje halála után megjelentek a hitelezők és elkótyavetelték az egész vagyont, Mártonnak, mikor kitétték az ősi kuriából, csak egy vigasztalása volt, hogy t. i. most már 20 karikát tudott átrakni s azonnal hozzáfogott a 21-ikhez.

Egy ismerőse ugy vélt segíteni a szegény bolond baján, hogy egy őrizetlen pillanatban elvette a karikákat és tűzbe dobta. De elszámította magát. Ha talán előbb tesz meg vele ezt, lehetett volna foganatja, most már késő volt. Ha a delirium tremens-ben szenvedő iszákostól egyszerre elvonják az italt, a testi szervezet is összeroskad, nem csak a lélek és akarat egyen-

vazott, melyet a kormány iránti titkos rokonszenv és bátorítás motivumai szöttek át. Párthatározatban jelentette ki, hogy az ügyvezető kormány alkotmány ellenes, de azért a kormány működést megtiltó képviselőházi határozathoz nem csatlakozott, hanem az elől, mint a kámfor elpárolgott.

Ez a rút kétszínűség nyilvánvalóan oda célozott, hogy egyfelől port hintsenek a nemzet szemébe, mintha ők alkotmányellenes vállalkozások támogatására nem volnának kaphatók, másfelől Bécsnek akartak hizelegni, az ottani köröknek a szabadelvűpártba vetett reményét akarták éleszteni aziránt, hogy ez a párt még mindig készen áll zsoldos szolgálatokra a nemzeti jogok és érdekek ellen.

Ilyen esalfa, kétszínű szerepet visz a szabadelvűpárt a vármegyékben is, a hol a törvényhatósági ellenállást vagy lehetetlenné teszi, vagy meggyengíti, hatásától megfosztja. Nyitramegye teljesen ennek a perfid liberális politikának az uralma alatt áll.

Láthatja most már a vármegye közönsége, hogy mire jut a nemzeti társadalom, ha annak gerince, a birtokos középosztály úgy ketté török, mint a hogy az Nyitramegyében történt. Itt a régi középbirtokos osztály csaknem teljesen kikapustult, a falusi kuriák legnagyobb része idegennek, vagy zsidók kezére jutott, a kik jobban gazdálkodnak, mint az ősi birtokosok, de csak gazdálkodnak, szántanak, marhát hizlalnak, földet javítanak, szép répát, gabonát szállítanak a piacra, de nemzeti életet nem élnek, politikai céljaik nemzeti ideáljaik nincsenek. Miattok bármiképp alakulhat az ország helyzete, csak biztosítottassanak az ő gazdasági érdekeik, melyeknek értékét, mindig kizárólag az anyagi haszon szempontjai szerint becsülik meg.

Vajjon mi lenne most az országból, ha a középbirtokos osztály mindenütt úgy letört volna, mint Nyitramegyében? A nemzeti életnek minden érzése nélkül tűrné az ország Ausztriának kiszípolozó gazdasági politikáját, katonai és közjogi rendszerét, mely a nemzettestnek legfontosabb szerveit évtizedek óta sorvasztotta. Nem emelkednék az országban egyetlen hang sen a mérték nélküli katonai követelések ellen, nem történnék egyetlen egy kísérlet sem a nyomasztó gazdasági állapotok javítására, nem hangzanék el egyetlen egy tiltakozó szó sem olyan kormánymonstrum ellen, mint a minőt a bécsi katonai diktatura a Fehérvári-kormány képeben az ország nyakára küldött.

Szóval Magyarország alkotmányos és nemzeti élete lassú sorvadással végpusztulás felé ha-

sulya bomlik meg. Rákász most jóakaratu emberekhez fordult, nem hogy kenyeret adjanak neki, azt ugy is adtak neki jó szívek; hanem kért, rimánkodott azért, amit nem akartak adni, néhány garasért, hogy csináltasson magának újabb hanoi-i tornyot.

S az emberek szive megesett a félkegyelmű Marcin, adtak neki amit kért, hiszen ugy sem fogja sokáig kibírni, messze van még ő a 64. keréktől, mely alatt a halál elleni recept található. Egy esztergályosnál megcsináltatta karikáit és folytatta végzetes játékát tovább.

Egy éjjel a lámpaoszlop elatt találták alva. A járőr azt hitte, hogy valami részeg, de midőn felverte, ráismert hogy az a félkegyelmű Rákász, még akkor is görcsösen kebléhez szorította a karikákat.

Már szállást sem akart adni senki. Kiverték, mint a rühös kutyát, még azok is, sőt azok leginkább, akik valamikor vendégszeretét élvezték.

A polgármester megkönyörült rajta. Felszedték az utcáról és elvitték a bolondok házába, jóllehet nem bántott senkit, de hát legalább gondozás alatt maradt. A kórházi orvos nem csinált akadályokat, hogy a hanoi-i tornyot magával vihesse és tovább építhesse a karikákat. Minek?

ladua, ha a nemzeti társadalom gerince, a közép-birtokos osztály mindenütt úgy elgyengült és tönkrement volna, mint Nyitramegyében. Vigasztalás az mindenestre, hogy az ország más részeiben van még ereje a nemzeti társadalomnak, de éppen ez teszi aktuálisá a nyitramegyei tanulság megszívlelését.

Biringer Adám †.
1839—1905.

Nyitraváros érdemes plébánosa, Biringer Adám t. kanonok f. hó 4-én esti fél tíz órakor hosszabb szenvedés után jobb létre szenderült. Nyitraváros utóbbi időben az illetők betegsége folytán nem volt szerencsés plébánosaiban. Biringer is, Zongor is betegen kerültek a hitközség elére; elődjük is hosszú éveken át egy nyugalmasabb élet után vágyott, melyet röviddel rá az örök nyugalommal cserélt fel. — Biringer Adám született 1839-ben Trencsénben, gymnáziumi tanulmányait szülő városában, a hittaniakat pedig a budapesti központi szemináriumban és torok baja miatt Nyitrán végezte. Ezek befejezése után egyideig fiatal kora miatt nem szenteltethetvén fel, karkáplán volt Nyitrán, majd 1862-ben segédlelkész Várnán. Rákövetkező évben főgimnáziumi tanár lett Nyitrán mely minőségben egy évtizeden át működött. Tanítványai félték szigorától, de azért igazságos volt. A szorgalmat megtudta becsülni, a hanyagság és léhűtés kerlelhetlen ellenséget talált benne.

A hatvanas évek intelligenciáját ő nevelte megénkben. Szaktárgyai voltak a mennyiségtan és természettudomány, melyeknek nemcsak hivatásszerű hanem igazán szenvedélyes művelője volt. Az akkori főgazgató Barton József nagyon kedvelte alapos szakismereteiért, mikor Kolosra távozott plébánosnak azt mondta róla „ez volt az én tankerületemben legjobb és legkedvesebb tanárom“. A gymnázium jelenlegi szertárát az akkori kor színvonalára helyezte, szabad idejét a muzeumban töltötte, tanítványai a sokszor kapott „simpler“ jelző dacára is hálával emlékeznek róla. Az akkori mostoha viszonyok (300 frt évi tanári fizetés) kényszerítették, hogy kedvenc pályájától megváljon, azonban ezen előszeretete a két tudományok iránt meg maradt még harminc évi lelkeskedése alatt is.

Nyitra-Koloson, hová 1873-ban került plébánosnak úgy a lelkési lakban, valamint más paptársainál sajátkezüleg villamos csengőket létesített. Nyitrán hasonlóképp sajátkezüleg telefont rendezett be házában. A tudományok haladásával versenyt tartott, s az a különös adománya volt, hogy az érdeklődőknek a legkomplikáltabb találmányt is világos rövid, hogy ne mondjuk házilag készült magyarázatokkal felfoghatóvá tenni iparkodott.

Koloson elhanyagolt s elhagyott plébániát talált itt. Hiveinek nemcsak lelki érdekeit viselte

szívén, hanem anyagi jólétükön is sokat fáradozott. Számosokat mentett meg az anyagi és erkölcsi tönkretől jutástól zajtalanul munkálkodott itt, örömet és élvezetet kolosi magányában testvérében és nővéreiben, és ezek családi körében találta. Idővel t. alperes majd 1899-ben t. kanonok lett. Végre 1902-ben súlyos betegségből felülvélve s megnyerte a nyitrai plébániát.

Koloson rendezte az iskola ügyeket, 1899-ben hitelszövetkezetet létesített, mely sokat lendített hívei anyagi ügyein, névszerint nem ő vezette, de az egész munkát ő végezte, mikor már távol is volt kolosi hivatól. — Mintegy harminc évig működött Koloson, mely idő alatt a vasnak látszó testalkat megtört, s nyugdíjaztatását kérte. Három évvel ezelőtt a nyitrai plébániát kapta, hol három kaplán is lévén könnyebbülést remélhetett volna, ha a szervezetebe befurakodott kór arra neki időt enged. Sajnos jobbara egész nyitrai működése állandó küzdelme volt testének a betegséggel.

Már harmad éve súlyos és komoly bajt okozott betegsége, a vészes gyomor fekély. Ezidén pedig február óta gyötörte, de közben folyton dolgozott. Elnökölt még az elemi fiú iskolában a vizsgákon, de ez volt utolsó nyilvános működése. Jun. 20-ától fogva ágyhoz szegezte betegsége. Érezte, hogy már az ágyat többé el nem hagyhatja azért jul. 2-án miután már előbb rendezte anyagi ügyeit magához kérette a nagy szeminárium spiritualistát s szeretteitől környezve végtelenül megindító ahitattal járult a szentségekhez.

Még ekkor mindenki erősen bizott felgyógyulásában. De 4-én kora reggel hashártya gyuladással komplikálódott betegsége s este 1/2 10 órakor szeretteinek s kaplánjainak csendes s folytonos imája között szinte észrevétlenül kilehelte nemes lelkét.

Nagy fájdalmainak megadó elviselése, a szentségeknek valóban ihletett ahitattal történt felvétele a halálnak nyugodt, majdnem mosolygós való fogadása nemes jellemének és életének koronája. Betegeskedése bizonyos hidegséget kölcsönzött neki, de igen jó szívű ember volt, csak tudni kellett vele beszélni, — akik vele érintkeztek, azok tanúi annak, hogy sokan félreismerték; nyílt egyenes szívű ember volt, aki az igazságot bátran kimondta, nem kerest ő kibúvókat, hanem szemtől-szembe kimondta a rideg valót. Különösen szép jellemvonása, hogy kaplánjainak igazán szerető atyja volt, munkájukat megbecsülte, elismerését nyilvánította nemcsak szóval, hanem házbelleinek szeretetteljes gondoskodása által egy szerető családot alkottak, úgy hogy a nyitrai plébániái viszonyok, a principális és kaplánjai közötti szeretetteljes viszony nem egy helyre állítható mintának.

A boldogult iránti tisztelet impozansan megnyilatkozott a temetésén, amely f. hó 6-án d. u. 5 órakor volt. Az idő nem kedvezett, hanem azért az utca telve volt résztvevőkkel, ott láttuk a hivatalok küldöttségeit, a megyeház, törvényszék, katonaság, pénzügyigazgatóság, tantestületek, a

különbféle egyetkek mind kivonultak. A központi és kerületbeli papság, kartársai, a káptalan Nyitrán időző tagjai teljes számban jelentek meg temetésén, Kolos és vidékeről is sokan jöttek. Szép fekete koporsóban feküdt a boldogult kanonoki díszben, a koporsót a kedves nővérek elő virágokkal készített koszorúja díszítette; a temetést valamint a requiemet Venczell Ferenc c. püspök, nagyprépost úr végezte fényes segédlettel. Az egyházi énekkar különösen „Miért oly borús“ c-éneke megható volt. A családi sírboltba helyezték örök nyugalomra.

Haláláról az esperesi kerület és a gyászoló család gyászjelentést adott ki. Nyugodjék békében. Legyen jutalma az ég boldogsága.

n.

Nemzeti ellenállás.

A nyitramegyei ellenzék központi vegrehajtó bizottsága a nemzeti ellenállás tárgyában, Mérey Lajos elnöke alatt tartott ülésében elhatározta, hogy Nyitramegye tiltakozásának céljából az alispánnal érintkezésbe lép, s öt nyílt állásfoglalásra hívja föl, ez egész megyei közönséget tájékoztatandó.

A főispánhoz rendkívüli közgyűlés összehívása végett az ellenzék azért nem fordult, mert tudomására esett, hogy ez iránt gróf Eszterházy János már a főispánnal lépéseket tett, de Thurócy Vilmos főispán gróf Eszterházy kívánságának teljesítését megtagadta.

Az ellenzék vegrehajtó bizottságának kiküldöttje Dr. Franciscy Lajos tanár, Markhot Gyulánál, a megyei alispánnál eljárta, és az alispán az ellenzék felhívására kijelentette, hogy ő:

„Az ellenzék törekvéseivel rokonszenvez, s óhajtja, hogy Nyitramegye is csatlakozzék a mozgalomhoz. — Neki nem áll módjában rendkívüli megyei közgyűlést összehívni, vagy az összehívást kieszközölni, hanem ha közgyűlés lenne, vagy ha az őszi rendes közgyűlésen az ellenzék indítványt tenne, kész ennek következő pontjait támogatni és megszavazni:

1. A vármegye közönsége a mostani kormányt alkotmányellenesnek tartja, s iránta bizalmatlansággal viseltetik.
2. A törvényhatóság a kormány törvényellenes rendeleteit nem hajtja végre.
3. Eltiltja a tisztviselőket az ujoncállásnál való közreműködéstől, és az adóbehajtástól.
4. A kormány által jogtalanul üldözött tisztviselőknek védelmet nyújt.

A mi azonban a megyei ellenzéknek azon kívánságait illeti, hogy az alispán és a vármegye tisztviselői tagadják meg a közreműködést a pót-

Hiszen Marci bátyán már úgy sem lehetett segíteni. Mintha valakinek elüszkösödik a lába, a remény nem éri meg az operációt és niucs is arányban az okozott fájdalommal. Inkább hagyják meghalni békében. Rákász egészen nyugodtan viselkedett, csak akkor háborodott fel, mint egy újabb Archimedes, mikor a többi bolondok megbolygatták a kerekeit.

Nem egyszer tréfálkozott az orvossal: — Várjon csak doctor ur, ha befejezem ezt a játékot, meg lesz a halál elleni recept, majd csinálók én magának konkurenciát olyat, hogy ön is, meg valamennyi patikárus éhen fognak halni.

— Nem halunk mi éhen — viszonzá az orvos elmésen, — mert ha Marci bácsi meggyógyítja valamennyi betegeinket, hát már nekünk is ad a medicinájából és éppen azért nem halhatunk éhen.

— Hogy ne adnék, orvos ur, mondá Marci nagylelkűen, mert egyébként ez egy dologtól eltekintve, teljesen józanul beszélt. De hát mi haszna, hogyha ezen egy dolog teljesen lefoglalta összes lelki tehetségét.

— Ezt a kórházat, mint akkor teljesen feleslegesét, át fogjuk alakítani palotává, ön velem együtt itt fogja élvezni nyugdíját. Itt hagyjuk

még az irgalmas testvéreket is, hadd dicsérjék az Istent, hiszen úgy sem lesz többé mas dolguk, mondá Rákász bőkezűségének jeléül.

Idővel, mikor beütött a novemberi esőzés, Márton állapota is rosszabbra fordult. Ágyban fekvő beteg lett. Az irgalmas nővér, ki félelem nélkül igazi hősnő módjára járt szeszélyes és veszélyes elmebajosok között, kiváló gondozásban részesítette szerencsétlen embereinek ezen legszánalmasabbját. Hiszen ez volt a legcsendesebb közöttük. Angela testvér kérelmére még azt is megtette Márton, hogy éjjel abbahagyta karikáinak rakogatását, de annál szenvedélyesebben folytatta nappal. Midőn halálos beteg lett, csak arra kérte Angela nővért, hogy a hanoi-i tornyot tegye be az ágyába, hogy folytassa, mert már 30 kereket rakott át a másik pálcára.

S a jó testvér engedett kívánságának. De Marci most már nem tartotta meg a szabályt, összevissza keverte a kerekeket, nagyobbakat kicsinyekre és megfordítva, teljesen zavartan. Midőn lesóványodott keze már nem bírta a mozgást, arra kérte az irgalmas nővért, hogy segítsen neki, üljön le az ágya mellé és folytassa, mert lám meglesz oldva a feladvány nemsokára, ő már előre látja.

— Ha meghalnék, kedves Angela nővér —

mondá halk hango — tegyék be a hanoi-i tornyot a koporsómba.

Angela nővér leült melleje és rendezgette a kerekeket sorban nagyság szerint, míg a beteg kissé lehunyta szemeit, de tizet is áttett egyszerre a másik pálcára, úgy, hogy mire Márton fejcsúdot már mind a hatvannégy karika a másik pálcán volt. A beteg szemei e látványra még egyszer felvillantak, azután pillái lezárultak és ő maga élettelenül hanyatlott le vánkosára.

Angela nővér nem talált az utolsó kerék alatt semmit. Rákász Márton persze erre azt mondta volna, hogy azért nem, mert nem szabályszerűen emelgette át egyenkint, hanem többet is egyszerre.

Az apáca eltette a végzetes tornyot, hogy majd megőrzik a kórház muzeumában. De két nap múlva, midőn eszébe jutott, nyoma veszett. Egy babonás ápoló cseléd titokban beletette a halott koporsójába s azzal együtt eltemették.

Ott legalább ráér rakogatni a kerekeket szabályszerint egyenkint. Ideje lesz elég, ha mindjárt a feladat három milliárd évszázadig is tart.

X.

tartalékosok behívásánál, és az önként befizetett állami adók beszedésénél, — ezekhez ő, az alispán *nem* járul hozzá.

Az ellenek természetesen ragaszkodnak álláspontjukhoz és az őszi rendes közgyűlésen, az akkori helyzetnek megfelelő erélyes indítványt fog tenni.

Ez ügyben a nyitrai városházán a hasonló szellemű indítvány fog tétetni, mely a városi képviselőkhöz szétküldetik már a napokban s reméljük, hogy elfogadtatása a hazafias szellemű városban akadályokba ütközni nem fog.

Iskolai értesítők.

A nyitrai kath. felső leányiskola ez évben ünnepelte 10 éves fenállását. Dr. Dudek János igazgató, aki az intézet szervezésénél nemcsak tevékeny részt vett, hanem döntő befolyást tanusított, most 35 nyomtatott oldalon ismerteti az intézet keletkezését nehézségeit, mely után joggal rámutat a biztató eredményre, mert tíz év alatt a növendékek száma 120 ról 220-ra emelkedett. De nemcsak számbelileg, hanem benső értékileg is növekedett az intézmény, mert a kezdett nehézségeiből kibontakozván, csaknem kivétel nélkül okleveles tanerőkkel rendelkezik s így formailag is megfelel a követelményeknek. A közönség egyre jobban barátokzik meg az intézménnyel és becsülni kezdi a vezetők önzetlen fáradozását és áldozatkészségét.

Az igazgató meleg közvetlenséggel referál a készülődés nehézségeiről, melyeket a kívül lakók alig képesek elképzelni. A nagy közönség azt hiszi, hogy egy terembe csak padokat kell beállítani, s már megvan az iskola! Aki így gondolkodik, majd más nézetre jön, ha elolvassa az értesítő 5—11 lapját. — De nem volt elég a buzgóság, tanulás, mert a termékhez pénz is kellett és ime feleledt Palugyaynak csaknem félszázad óta porladozó áldást osztó keze és az erkölcsi törekvés az intézet mai monumentalis szervezeteiben nyer megtestesülést.

Az épületre a Palugyay alap egymaga 86000 koronánál többet költött. Vagner József praelatus ur évi ezer koronát, (tehát eddig összesen tizezeret) dr. Dudek János kétezer koronás ösztöndíj alapítványával előmozdítja az iskolalátogatás sikerét.

Dr. Dudek vetette meg nemcsak alapját az ingyen tankönyvek beszerzésére törekvő gyűjtésnek, hanem valósággal a falakat is ő építette. Hiszen nem egyszer közöljük, hogy N. N. e célra ennyi meg ennyi koronát áldozott, és ez N. N. pia fraus csupán, az igazgatónak csalogató áldozatkészsége, sajnos nem sokan vannak, akik követnének e csalogást. — Az intézetnek összesen 14 tanerő áll rendelkezésre, köztük két egyházmegyei áldozár, két főgimnaziumi tanár Ferenci József és Roch Gyula urak, kik a mennyiségtant és természettant illetőleg természetrajzot dr. Thuróczy Károly megyei főorvos, a magyar akadémia t. tagja pedig az egészségtant adja elő. Gisser Gyula a tornát, s végül még 8 irtalmas testvér egészíti ki a tanítást. Az intézet számos újabb szerzeménnyel gyarapodott, különösen könyvtárban nagy a szaporulat. Az erkölcsös élet fejlesztésére Mária társulata van 63 taggal, mely havonként egyszer Bezák István hittanár vezetése alatt külön ajtatosságot végez és oktatást nyer vezetőjétől.

Az énekkar működéséről egész Nyitra katolikus közönségének van alkalma örömdetes tudomást szerezni vasárnaponként. Rajz és festészet pedig olyan fokot ért el, hogy az ország bármely hasonló intézetével jogosan veszik fel a versenyt.

A kézi munka, melynek finom kivitelű termékeit alkalmunk volt megbámulni a kiállításon, bizonyítéka annak, hogy műértőbb, izlesebb vezető alig lehetne találni e célra, mint Eugenia irtalmas nővérben.

A jótékonyági rovatba ismét az igazgató

vezet, szerepelnek még Venczell Ferenc c. püspök nagy prépost, dr. Puchovszky Bálint, Stengel Polykarp bencés tanár, Kutvaszer István, Roch Gyula, Német István, Bezák István, Huszár István és még több névtelen. A tanulmányi eredmény és erkölcsi viselet olyan, hogy a szülők a legnagyobb megnyugvással bizhatják leányaikat ezen virágzó intézetükre.

A Szántó-féle polgári fiú- és leányiskola a hozzánk beküldött értesítés szerint 23 éve áll fenn. Kiemeljük belőle, hogy az intézetbe az év elején 137 fiú és 116 leány gyermek iratkozott be, évközben más intézetekből átjött 8, tehát összesen 261 tanuló, kikből összesen 253 tett vizsgát, 8 kimaradt. Az intézetet évközben Boldis Ignác felső keresk. igazgató, mint miniszteri biztos megvizsgálta és hízegő szavakkal adott kifejezést elismerésének. — A katolikus növendékek hittani oktatása és erkölcsi vezetése, Hevera János nyitrai segédlelkészre, egy komoly szigorú egyházi irányu papra van bízva, ki nek vezetéseben a kath. szülők és az egyházi hatóság teljesen megbizhatik. Az intézetben nagy súlyt fektetnek a növendékek önképzésére, a leányok körét Sáfár Cornelia, a fiukét Bedekovics Lajos vezeti odaadással. Az áldozatkész igazgató, közel 1000 koronát szentelt a szertárak gazdagítására, ami kétségkívül nagy áldozat. Az intézetben 7 tanár és 4 tanárnő működik. A növendékek érdemsorozata, mint azelőtt is, nincsen közölve, hanem csak származási helye. A fiuk közt helybeli volt 88, vidéki 51, a leányok közt helybeli 90, vidéki 24, vallás szerint 83 kath. fiú, 52 izr. fiú; a leányok pedig 24 kath. 81 izr. Más vallásuak száma jelentéktelen csekély.

A nyitrai római katolikus elemi iskolák értesítője 1904—1905-ik iskolai tanévről. Előttünk fekszik a 70 nyomtatott oldalra terjedő értesítő, a mely beszámol 1223 tanuló 10 hónapj iskolai életéről. Kegyeletes szavakkal búcsuzik el Egry Péterrel, kit a kérlelhetlen halál 39 éves tanítói működésében ragadott ki az élők sorából. Igazi önfeláldozó katolikus tanító volt, nyugodjék békében. A jelentések sorában megemléskszik ó excellenciája Bende Imre püspök úr nagylelkű iskola-alapításáról, a leányiskolai tandíj behozásáról, a fiú-iskolai tanítók fizetés rendezéséről, melyekről annak idején megemlékeztünk. Ott találjuk a tanodai jelentéseket, majd a vizsgálatok rendjét, a mely vizsgálatokon a súlyos betegen fekvő Biringer Ádám kanonok-plébánost Mihálik József apátkanonok helyettesítette. A szorgalmas tanulók között egypár jutalom is kiosztatott, az elemi iskolák legnagyobb jötevője, azonban a keresztény nőegylet, mely 37 árva gyermeket neveltet. Figyelmet érdemel dr. Cserenyey István jelentése a leányiskolai könyvtár alapításáról, a pénzek elszámolásáról, ott találjuk a beszerzett könyvek jegyzékét. Szeretnők a folytatását látni a jövőben. A tantestületben új nevekkel találkozunk: Skrábik Endre, Harmat Arthur, Baráth Regina és Bangha Clotild személyében. Fiú volt 597, a leányok többségben vannak, 626-ot tesz ki a számuk. Szép előhaladást tettek a növendékek a magyar nyelvben. A fiuk sokkal élénkebbek, mint a lányok, mert viseletben fiuknál 271 jó, 225 szabályszerű, 34 rossz szerepel, addig a lányoknál 469 jó, 52 szabályszerű van. Azonban megdöbbentő a mulasztások összege, a fiuknál 16,019 félnap, lányoknál 4860, ebből igazolatlan fiuknál 7696, lányoknál 1528. De hogy ezeket az iskolakerülőket megbüntették volna, arról nem olvasunk, pedig lehetetlen, hogy szegénység, vagy fogyatékos ruházatkodás folytán lenne ennyi mulasztás. Összesen a fiuk mulasztottak 21 évet, a lányok csak 10 et. A tanulók szellemi előhaladása a kellő százalékot megüti. — De még egyet! Űgybuzgó tanítóink vannak, szorgalmuk ritkítja párját, azt olvassuk ugyanis az értesítő 10-ik oldalán, hogy Bellák Kamilló 1866-ban született és

egy évre rá 1867-ben már okleveles tanító volt, de ezen túl tesz Duday Árpád, aki 1866-ban született és még az évben tette le a képesítőt.

Ujdonságok.

Egyházmegyei személyi változások. Az egyházmegyei hatóság Biringer Á. halála folytán *Cseffalvay Aladár*, nyitrai segédlelkész nevezte ki adminisztrátorrá Nyitra-alsóvárosban. *Zentay József*, volt verbói káplán az esztergomi egyházmegyéből fölvetetvén a nyitraiba, Pruszkára küldetett segédlelkésznek. Segédlelkézi minőségben áthelyeztettek: *Martincsek János*, Schávník-ról Roszinára, *Záskvara Károly*, Szkaliteről Uj-Besztercére, *Frastaczky Antal*, Cserneről Turzó-falvára, *Horváth Gyula*, Nagy-Bossánból Liszára, *Schmid Géza*, Alsó-Hricsórol Turnára, *Benyó Mihály*, Vágbesztercéről Alsó-Hricsóra, és *Hatala István*, Nagy-Bittséről Nagy-Bossánba. Ujmisések segédlelkésznek küldettek: Biringer Rezső Kaszszára, Briesztyenszky János Szkalitere, Dubravszky Károly Schávníkra, Juráček István Csernére, Krajcsovic István Nagy-Bittsére, és Riszner Gyula Vágbesztercére. — Zsidek Gusztáv szerepnek szenteltetett, de állomást még nem kapott.

Személyi hírek. Nemcsék Ferenc, nyitrai prépost-kanonok Varasd-Tepliere utazott. — Aranyossy József, m. kir. honvédelplébános Sopronból hosszabb tartózkodásra Nyitrára érkezett. — Juhász Sándor a nyitrai iparbank igazgatója nevével hosszabb körutra indult Romániába, Erdélybe és Galiciába. — Sevsik Gáspár kir. táblai bíró, jul. másodikán két havi szabadságra Nemes-Kotessóra; Tagányi Nándor nyitrai pénzügyi titkár és családja Borosznóra (Zólmegye.); Balogh Imre p. ú. titkár a privigei fenyesekbe; Bartsik József nyitrai p. ú. s. titkár Jászberénybe; Miklóssy Arthur, nyitrai tvszéki bíró családjával Budafokra; Kubinszky Károly nevével Tátralomnicra; dr. Pécs Imre, Bpesti járásbíró, kir. táblai bíró, Nyitra város szülőtte, szüniidőre Nyitrára érkezett.

A nyitrai plébános elhunytá alkalmából, ó excellenciája a püspök ur Kutvaszer István t. kanonok urat nevezte ki hagyatéki püspöki biztossá.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Blánár József nyitrai pénzügyigazgatósági ellenőrt ugyanezen pénzügyigazgatósághoz pénzügyi számvizsgálóvá nevezte ki.

Áthelyezés. A közoktatásügyi miniszter Vermes Rezső felsőmuzslyai és Okányik József trencsénbaáni állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

Halálozás. Peczkó József malaczkai szolgabíró élete 57-ik évében hosszas, fájdalmas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után f. hó 4-én elhunyt. A boldogultban Dr. Chorényi József, illavai esperes-plébános sógorát gyászolja.

A felsőbb leányiskolai ifjusági segélyző-alapra adakoztak újabban: Algey Jánosné 5 kor., dr. Csernoch János országgyűl. képviselő 10 k., Német István tanár, Biringer plébános koporsójára szánt koszorú megváltása címén 20 k., — Köszönettel nyugtázza Dudek János dr. igazgató.

Egy elfeledett szobor. A törvényszéki palota előtt felállítandó Szűz Mária szoborra újabban adakoztak: N. N. Eger 1 kor., Dr. Biringer kórházi igazgató és családja megboldogult bátyja, Biringer Ádám gyászos elhunytá alkalmából koszorú megváltás címén 20 kor., Hevera János, Cseffalvay Aladár, és Skrábik Endre nyitrai segédlelkész urak hasonló alkalmából együttesen 20 kor., adományoztak. Összesen 41 kor., hozzáadva a lapunk július 2. számában kimutatott 936 korona 46 fillérhez, lesz főösszeg 977 korona

43 fillér. — Isten fizesse meg, s adjon a megboldogultnak örök nyugodalmat, kinek kegyeletére ily szépen gondolkodnak tisztelői.

Sz. Zórárd ünnep és nyári mulatság. A nyitrai kath. legényegyesület f. év. júl. 16-án (jövő vasárnap) sz. Zórárd ünnepélyvel egybekötött zártkörű nyári mulatságot rendez a „Zobori zárdában.” Kezdeté 1/2 órákor d. u. Belépő díj 1 kor. A sz. Zórárd ünnepély a barlangnál lesz és nyilvános jellegű. Kedvezőtlen idő esetén az ünnepély is a mulatság is a következő derült idejű vasárnapra marad.

A lelkeskedő papság figyelmébe. Paptársaink sokszor panaszkodnak, hogy nem tudnak alkalmas valláserkölcsei irányu olvasmányt nyújtani a tót népnek. Figyelemmel kísérjük a „Posol Srdca Jezisoveho” című nagyszombati havi folyóiratot, melyet a fáradhatatlan P. Daubner Alajos, jézustársasági atya szerkeszt évek óta. A folyóirat 32 oldalra terjedő 8 rétvű havi füzetekben jelenik meg, és előfizetési ára egész évre ennek dacára csak 1 kor. 60 fillér, úgy, hogy a legszegényebbek is megszerezhetik. De ha ötször annyi volna az ára akkor is csekély azon lelket emelő, erkölcsöt nemesítő tartalom miatt, mely lapjain állandóan szerepel. Hozzássanak belőle t. oltartestvéreink egy-egy mutatóvány számot olvassák el végre maguk és megszeretik s arra a meggyőződésre jutnak, hogy célszerűbb munkatársra nem akadhatnának a lelkipásztorkodásban mintha a fenti folyóirat megismertetik hivaikkal. Megrendelhető P. Daubner Alajos úrnál a jézustársaságrendházában Nagyszombat.

Egy tanár idealizmusa. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ez év június havában a középiskolai tanárok részére három heti tanfolyamot rendezett, melyen a budapesti egyetem tanárai a föld-, vegy-, csillagászatban, meteorologia stb. tudományok köréből tartottak előadásokat. A tudomány szeretete 12 tanárt hozott össze ezen érdekes előadások hallgatására, köztük Roch Gyula nyitrai kegyesrendi főgimnáziumi tanárt is! Mint a közvélemény szócsöve csak dicsérettel és elismeréssel méltányolhatjuk az ügybuzgó tanár ur ezen vállalkozását, mert a szabad természetben járva-keve szemlélték hazai földünk kialakulásának egyes fázisait; jártak a Csepel-szigeten, valamint bejárták a Balaton vidékét is oly fáradtsággal, hogy némely napon 30 kilométernyi utat tettek meggyalogolva. Befejezésül a tanár úr július 1-én részt vett a középiskolai vallástanárok értekezletén a budapesti „Regnum Marianum” házában, hol Majláth erdélyi püspök úr elnöklése alatt 9 órától 2-ig vitatták meg az ifjúság vallás-erkölcsei nevelésének hathatósabb tényezőit. Ime, ilyen az üdülése egy hivatása magaslátán álló tanárnak, ki a vallás-erkölcsei nevelés és a nemzeti kultúra igényeit összes tehetségeivel, a saját érdekeinek és kényelmének feláldozásával szolgálja. Vivat sepentes!

A nyitrai önk. tűzoltók mult vasárnap mulatsága fényesen sikerült, ezen sikert előmozdította azon körülmény, hogy az új parancsnok Ronchetti Oszkár nyitrai kéményseprő mester alaposan újraszervezte a már kiháló felben lévő együletet, belevonta a pénzügyigazgatóság, vármegye fiatal hivatalnokait, az iparos osztály jelesebb tagjait, a mi az ujonnan szervezett népszerű és hasznos egyesületnek szép jövőt biztosít. A jelzett napon a tűzoltók bandája a reggeli órákban bejárta a város utcáit jelezve, hogy vaiami készül. Delután 3 órákor ismét megszólal a zenekar, és a tűzoltók a sátor-táborba vonultak, hogy az 5 órákor kezdődő népnünnepélyre az utolsó intézkedéseket megtegyék. A 26 fokos meleg dacára csak úgy özönlött a közönség a Sátor-tábor felé, szépen volt képviselve a papság, a hivatalnoki kar az iparos osztály, a kik mind kíváncsian várták a programpontoknak bemutatását, addig is azonban vidám társalgás és sörözés között szórakoztak, közbe-közbe megszólaltak Sovánka bandájának szívhez szóló táncra hívó akkordjai, majd pedig az új rezes banda lelkesítő hangjai. A programot egy kissé megváltoztatták. Első volt a szépen sikerült tűzoltó gyakorlat, melyet bámulatos gyorsasággal végeztek, az érdem itt Jeszenszky Istváné, a ki a budapesti tűzoltóság fortélyaira tanítja a helybelieket. Derék tűzoltóinkat lelkesen megélték. A közönség azonban nevetni is szeretett volna, és azért a rendezőség számár-versenyt rendezett, 4 csacsin verseny-

tek a fiuk, nagy hahotázás keletkezett, mikor az egyik gerencséri állatka megijedve a sok embertől befutott a szomszédos gabona földbe, de innen kihúzta egy derek ismeretlen túzoltó. A pózna mászást 8-an próbálták meg, egy gimnasztának sikerült a pezsgős palackot leoldani. A versenyzők a pózna közepéig még csak eljutottak volna, de mikor a szappannal bekent részhez értek, a mászási kedv elhagyta a versenyzőket, szépen visszaesztak. A lepény evés alaposan belekvározta a versenyzőket, a győző egy IV. elemi iskolás fiu volt. A nagy melegben a közönség alaposan fogyasztotta a készletet, de oly sokan jöttek össze, hogy 8 órákor enni való kapható már nem volt, sör helyett már csak szódát mértek és az emberek vizet ittak. Azonban a jókedvet a zenekarok és az este bemutatott csuzimai tengeri útközet és a 203 méteres domb elfoglalása fokozta. A japánok és oroszok részéről 5—5 hajó volt föllállítva, közben-közben egyik-másik ingott is, a rakéták erősen pattogtak, az ágyú (dob) erősen bömbölt a rezes banda lelkesítő hangjai mellett. A 203 méteres domb ostroma 2 perc műve volt, „banzaj” kiáltások között megjelent a 4 méteres dombon Blasko japánnak öltözött inasa és a domb el fölt foglalva. Most már világos fogalmaink vannak az említett útközetekről. A jelenvoltaknak tetszett. Az útközet után már ismét szereztek sört, és a jó kedv tovább folyt, ekkor mutatták be a szépen sikerült tűzi játékot. Igazi nép ünnepély volt, és bár ember-ember hátán tolongott a jótékony célra a felülfizetések dacára sok nem maradhatott, mert igen sok volt a rendezőség kiadása, pedig a közönség sokkal kevessebbel is megelégedett volna és így maradt volna azon nemes célra, melyért a népünnepélyt rendezték. — Az esti órákban városunk szépei bevonultak a táncterembe és programmszerűleg kivilágos kivirradtig táncoltak, a nap már jó magasan állott, mikor álmos fővel de egy szépen sikerült estély boldog emlékeivel távoztak.

Meglepő fordulat a verbói mandátumnál. Verbói levelezőnk értesít, hogy a f. hó 3-án kezdődött vizsgálat csakhamar befejezést is nyert — legalább egyelőre — és pedig annyiban, hogy dr. Markovics Gyula a kisebbségben maradt nemzetiségi jelölt ügyvédje elállott a bizonyítástól, de a petíciót vissza nem vonja és így a vizsgálat függőben marad. Mint értesülünk Horváth József pozsonyi kir. táblai bíró, ki a vizsgálat vezetésével volt megbízva, tudomásul vette a visszavonást aképen, hogy jelentést fog tenni a változásról a kuriának s addig a vizsgálatot felfüggesztette. A visszavonás azonban csak megakasztotta a vizsgálatot, de nem szüntette meg, legalább ilyen formában történt revocatio, nem. Ugyanis a törvény értelmében a petíciót csak azok vonhatják vissza, akik azt benyújtották és azoknak együttesen, vagyis egyszerre kell a visszavonást aláírniok, máskép a visszavonást a kuria nem fogadja el. Jelen esetben azonban csak az ügyvédjök vonta vissza, ki alighanem — mint mondani szokás — korcsmáros nélkül csinálta meg a számlát. A választók ugyanis felháborodva vettek tudomást az ügyvéd által tett lépésről és haragosan tiltakoztak az „árulás” ellen. A visszavonásban dr. Markovics Gyula, vágujhelyi orvos, a bukott jelölt is ludas. Verbói tudósítónk értesít, hogy ott közmegegyezés a következő: Hogy dr. Markovics Gyula és ügyvédje, dr. Katrenák Emil, a választók akarata ellenére vonták vissza a petíciót. Erősen gyanítják, hogy paktum történt a szabadelvűek és a nevezett két nemzetiségi vezérférfiu közt. Fel-tűnő, hogy dr. Katrenyák lemondott minden per-költségről, saját megbízóival szemben is. Legfeltűnőbb azonban, hogy ki fizette meg Markovics Gyula visszalépését, miután ellenfelének, Rndnyánszky Györgynek egy árva garasa sincsen? Gyanítják, hogy a pénz Bécsből jött, hogy a szabadelvű párt egy minden körülmények között „megbízható” képviselőjét megmenthessék. Fel-tűnő barátkozás a nemzetiségiekkel olvasható a „Nyitramegyei Ellenőr” júl. 6. számában. Azelőtt a verbóista és szencieci mindig pánszláv hordák, hurbanista csöcselék voltak, míg a főispán lapja most kíméletesen és „tót nemzetiségi pártnak,” „tót lakosság”-nak nevezi és egyetlenegyszer sem

a régi szerelmes névvel. Még megéljük, hogy „pánszláv honfittársainknak, Krisztus vérével meg-váltott hurbanista testvéreinknek fogja nevezni. — A miavaiak, kik a petíciót aláírták, mint halljuk, nem helyeslik hogy az ügyvéd lemondott a bizonyítási jogról és ragaszkodnak a petícióhoz.

Rehabilitált telekkönyv-vezető.

Lapunk hasábjain is közölve volt tavaly *Thurócy Győző* volt szenci kir. járásbírósi telekkönyv-vezetőnek azon bűnvádi pöre, melyben őt, megvesztegetés vétsége miatt 500 korona pénzbüntetésre és hivatalvesztésre ítélték, mert a vasuti kisajátítási munkálatoknak hivatalos órákon kívüli teljesítéseért 300 korona jutalmat fogadott el. *Thurócy Győző* ezen ügyben per felvétellel élt, s ennek folyamán ő a bíróságok, mindhárom fokon át a vesztegetés vádja alól fölmentették, s eképpen a 22 éven át becsületesen szolgált kir. hivatalnokot rehabilitálták!

A privígyei mandatum ügyében, mint lapunknak jelentik, júl. 4-én kezdte meg Gallasz Károly, pozsonyi kir. táblai bíró a vizsgálatot a privígyei városházán. Brestyenszky Kálmán részéről az első nap jelen volt dr. Tetétleni Armin, budapesti ügyvéd, a következő napokon pedig helyettese dr. Fekete Károly. Ott van dr. Hajts Dezső privígyei jónévű ügyvéd, és természetesen maga a néppárti jelölt Brestyenszky Kálmán, mert a tanukihallgatás nyilvános, a liberálisok ügyvédje dr. Gömöri Zsigmond. Tudósítónk nem akar kiterjeszkedni a kihallgatás részleteire, csak általánosságban megjegyzi, hogy az eljárás legjobb benyomást kelt a hallgatókra. Egyik ellentanu, oly terhelőt vallott a liberális párt, hogy dr. Gömöri rögtön elállott a tanu kihallgatásától, kit a néppárt ügyvédje mégis kihallgattatni kért. A kihallgatás külsőségeiről megemlítjük, hogy helybeli tanuknak Gallasz kir. táblai bíró nem alapít meg napidíjakat; messze vidékről pedig nem idéz be tanukat, hanem maga fog elmenni a helyszínére, s így dacára annak, hogy a liberálisok ellen petíciója folytán mintegy 1200 tanuk kihallgatása van kilátásban, a letett három ezer korona elég lesz. A nép felette örül, hogy a vizsgálat megkezdődött, és rendületlenül bizik az igazság győzelmében. Áldozatkészségét mi sem jellemzi szebben, mint az, hogy a néppárti választók számosan kijelentették, hogy szegénységök dacára még az esetben sem fogadnak el napi díjakat, ha a kir. táblai bíró megállapítaná is. Ilyen a mi derek privígyei választó kerületi népünk. Érdemes kalapot emelni előtte!

Villámcsapás Lutissán (Trencsén m.)

f. hó 3-án délben erős menydörgés és villám-lással összekötött zivatar dühöngött, négyezer csapott le a villám. A község felső részén lakó Vigoda Mihály lakóházához közel álló hársfába is beütött a villám — onnét a háztetőzetén keresztül padláson át a szobába a hol rettenetes munkát végzett. — Ugyanis a szobában félenken visszahúzódva lócán ült az alig 21 éves Vigoda Mihályné — s mellette egy vak leány. A villám Vigodanét megölte — a vak leány pedig jobb oldalán megperzselte, a ház azonban nem fogott tnet,

Katonai léghajó Nyitra-Egerszeghen.

Ritka látványosságnak voltak szemtanúi e hó 6-án délben Nyitra-Egerszeghen és a környékbeli községek lakói, midőn egy hatalmas katonai léghajó ereszkedett le a határban. A hajó neve „Salvator” és aznap reggel 7 órákor indult utnak a bécsi Arsenal udvarából és déli 12 órákor Nyitra-Egerszeghen község határában közvetlen a Nyitra vize melletti réteken Lajosfalu község közelébe szállt le. Utasai báró Berlepsch Ferenc cs. és kir. főhadnagy és Schmidt Vilmos bölcsészethallgató voltak. A léghajót, mely Galgóc Lakácsi, Szill és Csabb felől jött a magasban, már 11 óra után sokan nézték. Nemes-Perk és Egerszeghen közti határponton kezdett lefelé szállni, ekkor a zsákokban volt terhelő súlyt — sárga földet — egyenként öntötte ki a jelzett helyre. Itt nagy néptömeg verődött össze, a léghajót azonban a földön a maga egészében csak a közelben levők láthatták, mert leszállás után a lég azonnal kibocsájtattott. Az óriási gömb egy perc alatt összeesett. Az elsők között megjelent Ghylányi Alfréd lajosfalvi birtokos, ki a léghajó utasait házánál szivesen látta vendégül. Ezek a léghajó összes felszerelését a kosárba helyezve az úzbéghi vasuti állomásra szállították.

Köszönetnyilvánítás. Markovich János vistuki esperes-plébános 25 éves papi jubileuma alkalmából a nyitra-pereszlenyi templomnak értékes baldachint ajándékozott. Ezen szép emléket fogadja híveim nevében is halás köszönetemet. Roszival Mihály plébános.

A törvényszék köréből. Turcsányi Károly és Roth Kornél újonnan kinevezett nyitrai törvényszéki bírák e héten Nyitrára érkeztek és megkezdették hivatalos működésüket.

Vízbefut. Július 2-án, Janusek Antal 17 éves legény Zsolnán a nagy melegség ellenében a Vág folyó hús habjaiban akart menedéket keresni kiment a Kisúca torkolatánál a folyó partjára, levetette ruháit és a Vágba ugrott. A szerencsétlen nem ismerte a víz mélységét, amint beugrott, lábai elvesztették a talajt, a víz egy pár-szor felvetette, miközben jajveszekelve kiáltott segítségért, de hiába, nem akadt életét fölfalozó hős. A szerencsétlen a víz befutott, holttestemet a víz fölvetette, a melyet a rendőrség kihalászott. Most már okultak a bajon, és betiltották a szabadban való fürdést, ezt azonban előbb kellett volna tenni.

F. M. K. E. ifjúsági könyvtár. A F. M. K. E. igazgató választmányja elhatározta, hogy a verbói polg. fiú iskolánál egy ifjúsági könyvtárt szervez, egyelőre 100 kötettel. A könyvtár jelentékeny tényezője lesz a magyarosításnak s azért hisszük, hogy a F. M. K. E. nagylelkű elhatározást Verbó hazafias magyar közönsége csak örömmel fogja fogadni.

Pöstyén fürdőt a lapunkhoz beküldött s. jul. 2-án lezárt utolsó névjegyzék szerint 3289 vendég látogatott. Ez a legmagasabb szám, melyet egy hazai fürdő július 2-áig felmutatni képes.

Tudorra avatás. Rovenszky István radosói (Nyitra megye) káplán, mint örömmel értesülünk, tegnap jul. 7-én a bécsi egyetemen hit-tudorra avatott. Midőn dr. Rovenszky barátunkat promóciója alkalmából szívünkben üdvözöljük, nem mulaszthatjuk el felemlíteni, hogy a lelkes káplán éltető eleme a Radosóc és vidéke néppártjának, mozgató rugója a radosói fogyasztási és hitelszövetkezettnek, neki köszönhető, hogy a kerületben a megyebizottsági tagok választásánál a néppárt győzött, s mindamellett pontosan végzi lelkési teendőit s hozzá még szakított időt arra, hogy a Pázmáneumban megkezdett szigorlatokat folytassa és befejezze.

A lelkiismeret szava. Június 30-án az érsekújvári kir. járásbíróshoz beállított egy tartoskeddi gazda, és azt mondja a járásbírónak, hogy két nappal előbb följajította saját házat, melyben felesége és leánya aludtak, hogy rossz bánásmódúkat így boszút álljon rajtuk. Nem is gyanították, hogy ő lenne a gyújtogató, csak hogy a lelkiismerete nagyon marja, nem tudott seholy nyugtot lenni, azért önként jelentkezett, hogy lelki kötjaitól megszabaduljon.

Revolveres tolvajok. A vittenci fogyasztási szövetkezetbe betörték e héten tolvajok. Az üzlet vezető a lármára felébredt és revolverrel rájuk lőtt. A betörők revolverrel válaszoltak, de a felek közül senki sem sérült meg. Másnap egy gyanús embert elfogták, aki ellentétlően, a esendőrök össze-vissza szurkálták.

Egy jegyzőség merénylete. Izgalmas esemény színhelye volt július 2-án a nyitra-vármegyei Lopassó község jegyzői háza. Valentin aljegyző szerelemre lobbant főlebbvalója, Vavrovits körjegyző felesége iránt. Az aljegyző e miatt hivatalát elvesztette. Valentin most már boszút forralt a jegyző családja ellen. Vasárnap reggel

azzal állított be hozzá, hogy fogadja vissza szolgálatába, s miután Vavrovits ezt megtagadta, Valentin revolvért rántott elő és a jegyzőt hátba lötte. Ezután az asszonyt és a gyermeket akarta elpusztítani, de ezek idejekorán elzárkóztak. A lövés dördülésére a cselédség is összegyűlt, a mire Valentin az udvarra futott, a hol föbelötte magát. A két halálosan sérült embert a nagyszombati közpórházba szállították.

Tűz a robogó vonaton. Mult kedden a Nagy-Tapolcsányból Nyitrára érkező reggeli vonat utasait nagy rémületbe ejtette egy meglepő eset. A mozdonyból elszálló szikrák meggyújtották az egyik III. oszt. kocsit fedelét s az Űzbégh előtt már lángokban égett. Szerencsére még idejekorán vették észre s így a lángok még nem üthettek be a kocsi belsejébe. A fedél letétele után minden további veszedelemek elejét vették és az állam megkárosulását kivül egyéb baj nem esett.

A trencsényi lapok szerkesztője, dr. Pető Béla igen szellemes vezércikkben felszólítja Osztrócluczky Géza Trencsényvármegye főispánját, hogy miután az 1886. XXXI. tc. 46. §-a kizárólag a főispánnak adja meg a rendkívüli közgyűlés összehívásának jogát, hívja hát össze a jelen válságos politikai időben a közgyűlést, majd így folytatja: Válaszoljon a főispán ur arra a kérdésre: hány rendkívüli közgyűlési bizalomszavazat a mindenkori kormányval szemben volt oly fontossággal, mint ma annak elhatározása: hogy Trencsény vármegye is részt kér magának az alkotmány védelmében? Es el tudjam hinni azt, hogy akadjon magyar ember, ősi nemzetségnek egyéni kiválóságra nem utolsó sarja, a ki megakadályozza azt, hogy az ország egyik végvidéke is fennen lobogtassa a nemzeti jogok zászlaját? — Igaza van lapársunknak, csak hogy úgy itt nálunk Nyitrán, mint Trencsényben még mindig reménykednek.

Iparügyekben elvi jelentőségű határozatok. A kereskedelemügyi magy. kir. miniszter legutóbb a következő határozatokat hozta: 1. A képesítéssel nem bíró szappanfőző iparos tartozik üzletében az ipartörvénybe megállapított képesítéssel bíró egyént alkalmazni. 2. Építőmesteri iparnak kőműves mester által való jogosulatlan gyakorlása ipari kihágást képez. 3. Zugirászatra, mint törvényileg tiltott foglalkozás gyakorlására iparigazolvány ki nem adható.

Meghívó. A Nyitra megyei községi- és körjegyzők egylete 1905. évi július hó 15. napján délelőtt 11 órakor Kis-Bellicen a fürdőben évi rendes közgyűlést tart és ezt megelőzőleg 1905. évi július 15. napján délelőtt 10 órakor ugyanott választmányi ülést tart. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Előzői megújító. 2. A járási kiküldöttek megbízó leveleinek átvételét, azok bemutatását eszközözendő igazoló-bizottság megválasztása és e bizottság jelentésének előterjesztése. 3. Előzői jelentés a lefolyt évi működésről. 4. Az egyleti számadás megvizsgálását és a jövő évi költségeloirányzat megállapítását eszközözendő számvizsgáló bizottság megválasztása. 5. Az egylet mult 1904—1905. évi számadásainak megvizsgálásáról beadott számvizsgálói jelentés és ennek kapcsán a választmány véleményének tárgyalása és a felmentvény iránti határozat. 6. A jövő 1905—1906. évi költségeloirányzat megállapítása. 7. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye községi körjegyzők egyesületének indítványa a vármegyék pénztári és számvetőségi teendőinek ellátásáról szóló 1902. évi III. t. c. hatályon kívül való helyezése, illetve módosítása tárgyában. 8. Az országos központi jegyzői egyesületnek 25. évi működését megünneplő jubilaris rendező bizottság átiratának tárgyalása. 9. Sinkovics Ignác és társainak mint néhai Sinkovics Ede volt nyugdíjazott körjegyző örökösének segély iránti kérvénye. 10. Konrády Antal sárosmegyei Szvidniki körjegyzőnek hason-

irányú kérvénye. 11. Geduldiger Hugó budapesti rugyanta-bélyegző gyárosnak ajánlata. 12. Az egyletbe lépni óhajtó tagok felvétele. 13. Az egyes járások által behajthatatlanság címén törölni javasolt tagdíjak előterjesztése és a töröléshez igényelt határozat meghozatala. 14. Az országos központi egyesület által Budapesten tartandó idei rendes közgyűléshez kiküldendő megbízottak megválasztása. 15. Jövő évi rendes közgyűlés helyének kijelölése. 16. Az elnökséghez beérkező indítványok előterjesztése és azok tárgyalása. 17. Tisztségjelölés.

A rajeci társaskör zene- és énekkara Rajec fürdőn június 29-én egy szepen sikerült hangversenyyel szórakoztatták a közönséget, melynek tiszta jövedelme a Rajec fürdőben építendő kápolna javára fordították. A hangverseny műsora a következő volt: 1. Mozart „Titus.” Nyitány. Előadta a zenekar. 2. Beethoven „Az éjhez.” Énekelte a rajeci társaskör dalárdája. 3. Hubay Jenő „Pusztai hangok.” Előadta hegedűn Páncsiczky Sándor, zongorán ifj. Matulay Ferenc urak. 4. Magyar népdalok. Énekeltek Cservesiek Beláné és Reinprecht Hedvig urhölgyek, zongorán kísérte Zaymus Vince ur. A szereplő urhölgyek kellemes csengésű hangja oly pompás élvezetet nyújtott a hallgatóságnak, hogy az énekszámot óriási tapsviharral megismételtette. 5. Revf. Várady. „Az ezüst fátol legendája” Melodráma. Szavalta Blazsek Lajos ur; kísérték: zongorán Ramsauer Marietta urhölgy, harmoniumon Kaluzsaj János ur; az éneket a rajeci társaskör dalárdája szolgáltatta. Szűz Máriának a megható tárgyú legendája, mely a vallásos célra való tekintetből a hangverseny központjával szolgálni volt hivatva, a várakozásnak megfelelően szép hatást ért el; különösen a dalárdának zárt ajtókat mögött előtört énekenél, mely Szűz Mária oltalmának apoteozisa volt, a közönség, meghatottsága könyvekben is nyilvánult. 6. Kurucz dalok. Énekelte Stefkó Béla ur, zongorán kísérte Zaymus Vince ur. Stefkó ur, kinek szép baritonja felvidékünk szélesebb körű közönsége előtt is előnyösen ismeretes, jelen föllepésével eddigi sikerét egy újjal gazdagította. 7. a) Sluničko. „Barcarola” Hegedűn előadták ifj. Matulay Ferenc és Páncsiczky Sándor urak, zongorán kísérte Chilkó Pál ur. b) Chován. „Magyar táncok” zongorán előadták Ramsauer Marietta urhölgy és Chilkó Pál ur. 8. Suppé. „Költő és paraszt” előadta a rajeci társaskör zenekara. — A minden pontjában sikerült hangversenyt társasvacsora, majd Garsi cigány fülbemászó nótái mellett a hajnali órákig tánc követte. — Az előadás 300 koronát jövedelmezett a rajeci fürdői kápolna javára.

Az érsekújvári közpórház 1904-ik évi betegforgalmi kimutatását vettük, melyet Häckl Ernő kórházigazgató főorvos adott ki: Hogy mennyire szükséges volt az intézmény mutatja azon körülmény, hogy az évfolyamán összesen 952 beteg ápolatott. A megelőző év végén ápolásban maradt 51 beteg; míg a mult év a jelen évnek 61 beteget hagyott a kórházban. A hol tehát átlag allandó 60 beteg van egészen tisztességes kórház az, annál inkább ott, hol azelőtt olyan intézményt nem ismertek, vagy legalább olyan mérvben távolról sem vettek igénybe. A főorvoson kívül egy orvos és hat vörös kereszt egyleti ápolón gondozza a betegeket. A fenti számban volt 589 férfi 302 nő. Látszik, hogy az élet küzdelmei főképen a férfi nem vállaira hárulnak. A kórház betegei közül gyógyult 62.02%, javult 18.80%, gyógyulatlan maradt 2.62%, meghalt 7.14% ami egy kissé magas százalék. Legtöbb beteget január hó végén (68) legkevesebb május végével (41). A betegek egy harmada napszamos összesen 358. — Illetőségre nézve érsekújvári volt 202, nyitra megyei 328, komárommegyei 254, barsmegyei 43. A tabelláris kimutatás utvesztőjében a laikus ember kevés figyelemre méltót talál, mint-hogy a kórok száma majdnem annyi, mint a hány személy vétetett fel a kórházba: összesen 253 féle betegség illetőleg sebészeti operáció fordult elő. — Hét év alatt az ápolott betegek száma éven-

UJ ÜZLET! Guttman Samuel **UJ ÜZLET!**

Nyitrán, Tóth Vilmos utca 10. szám.

Kész férfi-, fiu- és gyermek-ruhák
óriási választékban a legjutányosabb áron kaphatók.

kint 571-ről 952-re szökkent fel. Az intézet költségvetésében 37527 kor szerepel mint kiadás. Újdon-ságul felemlíthetjük, a mult évben beszerzett egy Röntgen-készüléket, melyre Érsekújvár áldo-zatkész közönsége 2479 koronát hozott össze, s a célszerű találmányt a mult év november havá-ban be is hozták az újvári kórházba. Az üzem-hoz szükséges villamos áramot nem kell előállí-tani, mert azt a Klein testvérek és Singer József esetről-esetre díjtalanul átengedi a kórháznak.

Telefon.

Hitoktató. 1. Helyesen eselekedett, hogy az il-letőt nem osztályozta, mert ha valaki vallási kötelessé-gének eleget tenni nem akar, nem méltó, hogy osztá-lyoztassék. Az illető föllebbezhet bárhová, a bizonyít-ványa érvénytelen, köteles az osztályt ismételni, még ha magán tanuló is. Ép erről beszélt most dr. Várady L. Árpád miniszteri osztálytanácsos a IV. Mária Cong-regatio gyűlésen amint a napi lapokban bizonyosan olvasta. 2. Kath. iskolákra vonatkozólag így hangzik az utasítás: „a leckeór ákakként osztandók be, hogy az előírt idő (heti 4 óra) egyik részében (heti 2 óra) a hitelemző a tananyagot kellően megmagyarázva előadja, másik részében a tanító (heti 2 óra) a megmagyarázott tananyagot beemlékelteti és kikérdegeti”. (Püspöki tanterv 10-ik oldalán). Ezt az igazgató útján kell sürgetnie. 3. Mária-Congregatio alakítását legjobban megbeszélheti, ha bármely jezsuita kolostorba fordul

Vihnye. Reméllem, hogy a lap megérkezett, a küldött szép üdvözlöt azon óhajjal viszonzom, báresak jó egészséggel minél előbb viszontláttnók.

„Elítélt”. Nem tesz semmit, igazságért elítél-tetni nem szégyen, hanem dicsőség. Mi is be voltunk már zárva a lipótvári fogházban egy renitens gyilkos-sal olyan sötét zárkába, hogy ha valaki — bocsánat a kifejezésért — ott nyakon teremt, hát azt sem tudtuk volna, hogy „kihez van szerencsénk”. Pedig az az el-zárás nem is az igazságért történt, hanem csak — kiváncsiságért, hosszú három percig. Hasonló hibáért szenvedtünk vagy tizenöt év előtt szintén vagy öt pernyi fogságot a velencei olomkamrákban és azért eltökélte egy kis köszvénytől, semmi bajunk, melyet nem is ott szerzettünk. Egyébként reméljen a fellebbe-zésben, s ha nem jár eredménnyel, viselje el sorsát nyugodtan; még valamikor büszke lehet reá.

H. G. Utolsó előfizetése érkezett 1904. jan. 8-án 5 kor. A most beküldött összeget javára irtuk 1904. második felére és a folyó év első felére.

Köszönjük a sürgetést. Hogy az nagyon jó, tud-hatja abból, hogy ha őnt is valaki megsürgette volna, tudósítását már lapunk jul. 2. számában is közölhattuk volna.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank
mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamat-láb és szabott ügyvédi díjak mellett amor-tizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapirokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi ár-folyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű meg-bizást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

Hirdetések
a „Nyitramegyei Szemle”
részére jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban Nyitra, Papnevelde-u.

LEGJOBB PADLÓ-LAKK

WEYRAUCH CHR. és TÁRSA
szagtalan és gyorsan száradó

**TÜKÖRFÉNYES
PADLÓ-FÉNYMÁZA.**

Tartósága pedig minden más gyártmányt messze tulszárnyal, ugyane gyár

**BOROSTYÁN
PADLÓ-LAKKJA.**

Minden színben a leg-olcsóbb áron.

Kapható:
GSERNYÁK ISTVÁN FIA
fűszer-, festék, csemege és borkereskedőnél Nyitrán.

Vidéki megrendeléseknél ingyen csomagolással.

Kitünő

minőségű

„Togo”

száj- és fogviz a fogak ápolá-sára, jobbat nem ajánlhatunk.

Egyszeri próba meggyőz mindenkit Használati utasítás mellékelve.

Kapható: **EINCZINGER JÓZSEF** fűszerkereskedésében, Nyitrán.

Uj üzlet!

GUTTMANN SÁMUEL
NYITRA, TÓTH VILMOS UTCA 10. SZÁM.

Uj üzlet!

GUTTMANN SÁMUEL
NYITRA, TÓTH VILMOS UTCA 10. SZÁM.

Kérem egy szóra!
Olvassa el az itt fölsoroltakat:

kész férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletet

nyitottam, hol a legjobb és legfinomabb kiállítású, minden idénynek megfelelő ruhák óriási választékban mindig raktáron lesznek. Minden kényes izlést kielégítő, a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő ruhák a legjutányosabb áron nálam kaphatók **szabott árak** mellett. Minden egyes darabon az ár fel van tüntetve, úgy hogy a vevők tulfizetésnek nincsenek kitéve, sem pedig alkudozással terhelve. Minden tőlem vett ruha általam szigoruan vizsgálat alá lesz véve, úgy hogy minden tekintetben meg kell hogy feleljen. Kérem erről meggyőződést sze-rezni és becses látogatásával megtisztelni. Készségem egmutatom a legujabb divat szerint ké-szített ruhákat minden vételkötelezettség nélkül. Főtőrekvésem a t. vevőim bizalmát kiérdemelni.

Guttmann Sámuel,
kész férfi-, fiu- és gyermekruha-kereskedő.

GUTTMANN SÁMUEL
NYITRA, TÓTH VILMOS UTCA 10. SZÁM.

Uj üzlet!

GUTTMANN SÁMUEL
NYITRA, TÓTH VILMOS UTCA 10. SZÁM.

Uj üzlet!

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabadalmazott viharmentes

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR
Kronsteiner Károly Bécs III., Haupstr. 120.
(saját házában.)
Kívánatra ingyen próba, mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle új zománcozott **Homlokzat-festéke** hatóságilag védve. Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománcozott, csak egyszerű mázolás. Jobb, mint az olajfesték. Évek során szállítja cs. és kir. uradalmak, katona- és civilintézőségnek, vasutaknak stb. **Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva.** Legolcsóbb festék homlokzatokra, belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. **Egy négyzetméter ára 5 fillér.** Meglepő eredmény. **Homlokzat-festék** viharmentes, mészből oldható, 49 minta olajfestékkel azonos. Kigr.-ja **24 fillértől** feljebb. 11-15

Gyönyörű fehér

arcbőrt

el lehet érni a világhírű Hajós-féle

aradi ibolya-crème

használatával.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösség

és mindenemű arczisztatálanságot varázsszerűen eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon

aranyérmekkel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill. Ibolya-hőlgypor fe-

hér, rózsá vagy krém színben doboza 1 K. 20 fill.

Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós 1 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!!

A bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket

tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítő és feltalálónál: 8-10

Hajós Árpád gyógyszeráránban

Arad, Andrásy-tér 22., a megyeházzal szemben.

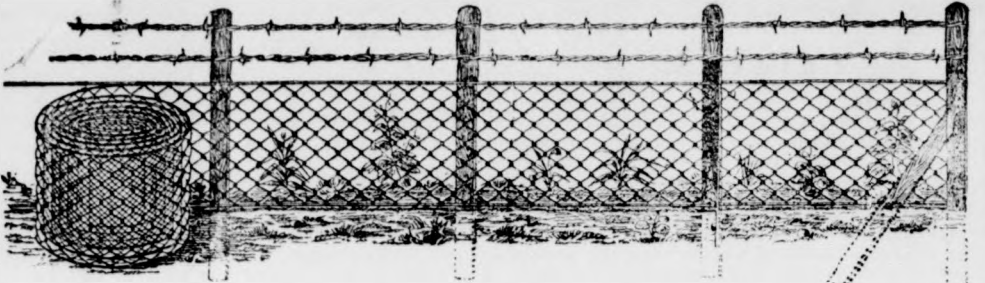
Nyitrai főraktár:

Kubányi István drogueria Városháztér.

PÁZMÁNDI JÓZSEF kerítés-, sodrony-

fonó- és szövőipar

NYITRÁN, TÓTH VILMOS UTCA 32. SZÁM.

Saját készítményű gépfonatok vadas kertek, szőlők, nyaralók, park-gazdasági épületek, kerti pavillonok, folyosók, és baromfi ketrecek stb. bekerítésére. Gyep- és virág-díszkerítések, vasajtók, kapuk, ablakrácszatok stb. Föld-, kavics- és kőszén-áthányó rosták. — Rezesített acél-matracfonatok. Réz- és vassodrony-szövetek és fonatok gazdasági célokra, úgyszintén kék és zöld sodronyból ablak légy-szövetek, valamint

☪☪☪☪ **dobok és dobbörök készítése.** ☪☪☪☪

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal, *** **

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbámindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül**Rézgálicot** (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a**„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság**

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.